

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 13.2.2012
COM(2012) 44 final

2012/0020 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de indiening door de Europese Unie van een wijziging van bijlage III bij de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (CITES)

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

Het verspreidingsgebied van de haringhaai (*Lamna nasus*) omvat de hele Noord-Atlantische Oceaan alsook een brede wereldomspannende gordel van zeeën in het zuidelijk halfrond. *Lamna nasus* is een actieve, warmbloedige, relatief langzaam groeiende en laat geslachtsrijp wordende, langlevende soort die slechts een klein aantal jongen voortbrengt. In het FAO-systeem valt zij in de 'laagste productiviteit'-categorie van de meest kwetsbare soorten waterorganismen. Beoordelingen van de Atlantische populatie geven zowel voor het historische als voor het recente verleden een aantal forse bestandsafnames te zien. De exploitatie van de populaties in andere oceanen van het zuidelijk halfrond is grotendeels ongereguleerd en waarschijnlijk niet duurzaam. De soort is uitermate gevoelig voor overbevissing. Haar geringe productiviteit maakt haar erg kwetsbaar voor visserijdruk. In het noorden en vooral het noordoosten van de Atlantische Oceaan is de laatste decennia sprake van een steile afname, wat de EU ertoe heeft aangezet de bevissing van deze soort te verbieden. Dit verbod geldt zowel voor EU-vaartuigen als voor onder vreemde vlag varende vaartuigen die hun activiteiten in EU-wateren ontplooiën. De haringhaaivisserij is in het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan ook verboden krachtens een besluit van de Visserijcommissie voor het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan (North East Atlantic Fisheries Commission, NEAFC). Bevissing vindt nog steeds plaats in het noordwestelijke deel van de Atlantische Oceaan en in het zuidelijk halfrond. Met uitzondering van de NEAFC hebben regionale organisaties voor visserijbeheer (ROVB's) tot dusver weinig of geen maatregelen voor het beheer en de instandhouding van de haringhaai aangenomen, en er is weinig informatie voorhanden over de vigerende interne wetgeving van andere landen in het verspreidingsgebied van de soort. Overigens wordt aangenomen dat een aanzienlijk deel van de haringhaaivangst niet wordt gerapporteerd.

In het licht van een en ander heeft de EU in 2007 en 2010 voorgesteld de haringhaai in bijlage II bij de CITES-overeenkomst op te nemen. Die voorstellen werden door een meerderheid van CITES-partijen gesteund, evenwel zonder dat de voor de aanneming ervan vereiste tweederdemeerderheid werd bereikt. In 2009 en 2010 heeft de EU ook in de Internationale Commissie voor de instandhouding van de Atlantische tonijnen (ICCAT) een voorstel tot verbod van de haringhaaivangst ingediend, dat werd verworpen.

Over de omvang van de internationale handel in haringhaaien en het effect daarvan op de status van de soort zijn weinig gegevens beschikbaar. Meer bepaald zijn er momenteel geen internationaal aanvaarde specifieke gegevens over aantallen gevangen haringhaaien beschikbaar aan de hand waarvan de omvang van de internationale handel in deze soort zou kunnen worden gekwantificeerd. Er zijn echter duidelijke aanwijzingen dat delen of afgeleide producten van haringhaaien het voorwerp zijn van internationale handel en dat er een belangrijke internationale markt is voor producten zoals haaienvlees en -vinnen. Van de EU wordt vermoed dat zij een van de belangrijkste afzetmarkten voor haringhaaispecimens is; op de Unie rust dan ook een bijzondere verantwoordelijkheid om de duurzaamheid van die handel te garanderen.

Gegevens over de internationale handel in haringhaaien zijn nodig om het effect van die internationale handel op de instandhouding van de soort te kunnen beoordelen. Het vergaren van gegevens over de internationale handel vereist internationale samenwerking. De beste manier om die samenwerking tot stand te brengen bestaat erin dat de EU-lidstaten de soort in

bijlage III bij de CITES-overeenkomst opnemen. Dat spoort ook perfect met het actieplan voor haaien van de Europese Gemeenschap dat de Commissie in 2009 heeft aangenomen.

Overeenkomstig artikel XVI van de CITES-overeenkomst kan elke partij te allen tijde bij het Secretariaat een lijst van soorten indienen ter opneming daarvan in bijlage III. Een wijziging van bijlage III wordt automatisch van kracht 90 dagen nadat de ingediende lijst door het Secretariaat aan de partijen is bekendgemaakt.

De opneming van de haringhaai in bijlage III heeft als gevolg dat elke uitvoer van specimens van deze soort uit de EU vergezeld moet gaan van een uitvoervergunning die bewijst dat de specimens legaal zijn gevangen. Voor andere vormen van handel (uitvoer naar de EU of handel tussen niet tot de EU behorende partijen) is de overlegging van een certificaat van oorsprong door het uitvoerende land vereist.

Een opneming in bijlage III zal ervoor zorgen dat alle partijen bij CITES ten minste over gegevens beschikken over de hoeveelheid en de oorsprong van de verhandelde specimens; dit zal de kennisbasis betreffende factoren die voor de instandhouding van de haringhaai relevant zijn, versterken met het oog op eventuele instandhoudings- en/of handelsmaatregelen die landen of internationale organisaties in de toekomst zouden willen nemen.

Een opneming in bijlage III zal ervoor zorgen dat de partijen bij CITES extra aandacht schenken aan de omstandigheden waaronder haringhaaien aan de natuur worden onttrokken en worden verhandeld, en kan ertoe leiden dat – waar zulks nog niet het geval is – instandhoudingsmaatregelen worden getroffen om de duurzame exploitatie van de soort te garanderen.

2. RESULTATEN VAN DE RAADPLEGINGEN VAN DE BELANGHEBBENDE PARTIJEN EN EFFECTBEOORDELINGEN

Het voorstel om de haringhaai in CITES-bijlage III op te nemen, is meermaals met de EU-lidstaten besproken tijdens vergaderingen van het EU-comité voor de handel in wilde planten en dieren, met name op 11 juni 2010, 15 september 2010, 6 december 2010, 22 maart 2011 en 26 juli 2011. In dit comité bestond brede steun voor de opneming van de haringhaai in CITES-bijlage III.

Voorts zijn de CITES-partijen bij brief van 27 mei 2011 in kennis gesteld van het mogelijke voornemen van de EU om de haringhaai in CITES-bijlage III op te nemen. Behalve van Japan en China (die betwisten dat CITES een geschikt kader is voor de regulering van de handel in zeeorganismen) heeft de Europese Commissie vrij gunstige reacties ontvangen (vooral van de VS, Nieuw Zeeland, Turkije, Kroatië en Montenegro, terwijl Australië heeft aangegeven dat opneming in CITES-bijlage III de kansen van een toekomstig voorstel om de soort in bijlage II op te nemen, negatief zou kunnen beïnvloeden).

Aan de opneming zijn slechts beperkte sociaaleconomische en administratieve kosten verbonden: EU-lidstaten die haringhaaien uitvoeren, zullen daarvoor een uitvoervergunning moeten afgeven die bevestigt dat de specimens legaal zijn gevangen. Omdat de haringhaaienvangst in het grootste deel van de EU-wateren is verboden, gaat het vermoedelijk om een geringe hoeveelheid. Andere landen die haringhaaien verhandelen, zullen een certificaat van oorsprong moeten afgeven.

3. JURIDISCHE ELEMENTEN VAN HET VOORSTEL

De CITES-overeenkomst wordt in de EU ten uitvoer gelegd middels Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer¹. De opneming van de haringhaai in CITES-bijlage III zal resulteren in de opneming van de soort in bijlage C bij Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad, die van kracht wordt zodra de opneming in bijlage III bij de CITES-overeenkomst in werking treedt. Aangezien dit consequenties heeft voor zowel het milieubeleid als het handelsbeleid van de EU, dienen artikel 192, lid 1, en artikel 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie de inhoudelijke rechtsgrondslag van het besluit van de Raad te vormen. De procedurele rechtsgrondslag dient artikel 218, lid 9, te zijn, aangezien het besluit betrekking heeft op de vaststelling van een EU-standpunt met het oog op de wijziging van een bijlage bij de CITES-overeenkomst waaraan rechtsgevolgen zijn verbonden.

¹ PB L 61 van 3.3.1997, blz. 1.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de indiening door de Europese Unie van een wijziging van bijlage III bij de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (CITES)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 192, lid 1, en artikel 207, in samenhang met artikel 218, lid 9,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten wordt in de Europese Unie (hierna "de EU" genoemd) ten uitvoer gelegd bij Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996².
- (2) De soort *Lamna nasus* is wegens haar geringe productiviteit erg kwetsbaar voor visserijdruk. Het bestand van deze soort is in het noorden en vooral het noordoosten van de Atlantische Oceaan de laatste decennia fors afgenomen, wat de EU ertoe heeft aangezet de bevissing ervan te verbieden. Dit verbod geldt zowel voor vaartuigen van de Unie als voor onder vreemde vlag varende vaartuigen die hun activiteiten in wateren van de Unie ontplooiën. De exploitatie van de populaties in andere oceanen van het zuidelijk halfrond is grotendeels ongereguleerd en waarschijnlijk niet duurzaam.
- (3) Omdat de Unie van mening is dat de soort wereldwijd met uitsterven wordt bedreigd tenzij de internationale handel strikt wordt gereguleerd teneinde te vermijden dat de exploitatie het voortbestaan ervan in het gedrang brengt, heeft zij op CITES CoP14 (2007) en CoP15 (2010) de opneming ervan in CITES-bijlage II voorgesteld. Die voorstellen werden niet gesteund door de tweederdemeerderheid van partijen die krachtens de CITES-overeenkomst voor de aanneming ervan is vereist. Aangezien er geen aanwijzingen zijn dat de soort zich herstelt, en bij gebrek aan een internationale regeling die het beheer en het behoud ervan in haar hele verspreidingsgebied garandeert, is verdere actie van de Unie noodzakelijk om de soort te beschermen.
- (4) Aangenomen wordt dat de internationale handel een belangrijke rol heeft gespeeld als aanjager van de overbevissing van de haringhaai. Er zijn momenteel geen internationaal aanvaarde specifieke gegevens over de handel in haringhaaispecimens

² PB L 61 van 3.3.1997, blz. 1.

beschikbaar, en het vergaren van dergelijke handelsgegevens is noodzakelijk om het effect van de internationale handel op de instandhouding van de soort te beoordelen. Teneinde internationale samenwerking met het oog op de controle op de handel in specimina van *Lamna nasus* alsook een betere bescherming van deze soort te bevorderen, dient zij door alle lidstaten in bijlage III bij de CITES-overeenkomst te worden opgenomen.

- (5) Krachtens artikel XVI van de CITES-overeenkomst wordt een wijziging van bijlage III automatisch van kracht 90 dagen nadat de ingediende wijziging door het Secretariaat aan de partijen is bekendgemaakt. Deze wijziging van de bijlagen bij de Overeenkomst heeft gevolgen voor de relevante wetgeving van de Unie, aangezien elke uitvoer van haringhaaien uit de EU vergezeld zal moeten gaan van een uitvoervergunning die bewijst dat de specimina legaal zijn gevangen. Voor andere vormen van handel (uitvoer naar de Unie of handel tussen niet tot de Unie behorende partijen) is de overlegging van een certificaat van oorsprong door het uitvoerende land vereist.
- (6) Aangezien de zogenaamde "Gaborone-clausule" bij de CITES-overeenkomst niet in werking is getreden, is de Unie nog geen partij bij die overeenkomst.
- (7) In die omstandigheden moet een besluit van de Unie om *Lamna nasus* in bijlage III bij de CITES-overeenkomst op te nemen, worden genomen door de lidstaten die gezamenlijk optreden in het belang van de Unie, op een wijze die in overeenstemming is met de vereiste eenheid in de externe vertegenwoordiging van de Unie.
- (8) De gezamenlijke indiening van de opneming van *Lamna nasus* in bijlage III bij de CITES-overeenkomst dient derhalve aan het CITES-secretariaat te worden toegezonden door de lidstaat die het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt en optreedt als vertegenwoordiger van de lidstaten,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De lidstaten, handelend in het belang van de Europese Unie, dienen bij het CITES-secretariaat gezamenlijk het verzoek in om de soort *Lamna nasus* in bijlage III bij de CITES-overeenkomst op te nemen. De gezamenlijke indiening wordt aan het CITES-secretariaat toegezonden door de lidstaat die het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt, zoals beschreven in de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, op

Voor de Raad
De voorzitter

BIJLAGE

Indiening door [de lidstaat die het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt] namens de EU-lidstaten bij het CITES-secretariaat met het oog op de opneming van *Lamna nasus* in bijlage III bij de CITES-overeenkomst

Overeenkomstig artikel XVI, lid 1, van de Overeenkomst en na overleg met de andere belanghebbende CITES-partijen dient [de lidstaat die het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt] de opneming van *Lamna nasus* in bijlage III bij de Overeenkomst in.

Bijgevolg wordt het Secretariaat verzocht om voor de 27 EU-lidstaten (België, Bulgarije, Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Estland, Ierland, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Italië, Cyprus, Letland, Litouwen, Luxemburg, Hongarije, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Finland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk) de hierna genoemde soort in bijlage III bij de CITES-overeenkomst op te nemen:

FAUNA

Chondrichthyes (Onderklasse: Elasmobranchii)

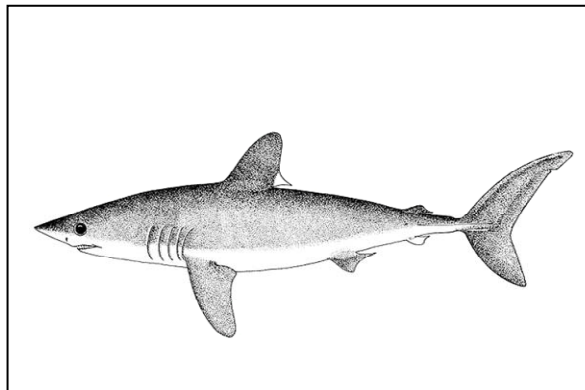
Lamniformes

Lamnidae

Lamna nasus (Bonnaterre, 1788)

Afbeelding 1. Haringhaai (*Lamna nasus*)

(Bron: FAO-soortidentificatieblad)

Bijlage 1 bevat een overzicht van de maatregelen die de Europese Unie heeft genomen om de in Resolutie Conf. 9.25 (Rev. CoP15) vervatte aanbevelingen ten uitvoer te leggen.

Hoogachtend,

Bijlage 1

Door de Europese Unie genomen maatregelen om de in Resolutie Conf. 9.25 (Rev. CoP15) vervatte aanbevelingen ten uitvoer te leggen

- **Interne regelgeving van de EU met betrekking tot het beheer en de instandhouding van en de handel in haringhaai**

De interne regelgeving van de EU welke de bevissing van de haringhaai verbiedt of beperkt en de handel reguleert met het oog op de instandhouding van de soort, omvat de volgende instrumenten:

- **Verordening (EU) nr. 57/2011 van de Raad van 18 januari 2011** verbiedt de vangst van de haringhaai³. Dit verbod geldt zowel voor EU-vaartuigen als voor onder vreemde vlag varende vaartuigen die hun activiteiten in EU-wateren ontplooiën;
- **Verordening (EG) nr. 1224/2009 van de Raad van 20 november 2009** stelt de maatregelen vast inzake toezicht, handhaving en bestraffing van inbreuken op de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid van de EU⁴. Deze verordening is van toepassing op de haringhaai en op alle andere onder het gemeenschappelijk visserijbeleid van de EU vallende soorten;
- **Verordening (EG) nr. 1005/2008 van de Raad van 29 september 2008**⁵ stelt de regels voor de invoer van visserijproducten in de EU vast.

Voorts heeft de Visserijcommissie voor het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan (North East Atlantic Fisheries Commission, NEAFC) tijdens haar jaarlijkse vergadering in november 2010 besloten alle gerichte bevissing van de haringhaai in het onder haar bevoegdheid vallende gereguleerde gebied in 2011 te verbieden.

De regelgeving van de Europese Unie is rechtstreeks toepasselijk in alle lidstaten van de Europese Unie.

³ De volgende link verleent toegang tot de tekst van de verordening:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:024:0001:0125:NL:PDF>.
De haringhaai valt onder artikel 5, lid 1, in samenhang met bijlage IA, blz. 29, en artikel 8, lid 1, onder e).

⁴ De volgende link verleent toegang tot de tekst van de verordening:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0001:0050:NL:PDF>

⁵ De volgende link verleent toegang tot de tekst van de verordening:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:286:0001:0032:NL:PDF>